

"כי נזר אלקיו על ראשו"

מה חשב אבשלום כשהיה תלוי בשערות ראשו בין שמים לארץ וראה גיהנם פתוחה תחתיו

לפרש שקיבל עליו נזירות, כדי להילחם כנגד היצר שביקש לבטלו ממצות כיבוד אב.

פרשת אבשלום עם דוד המלך

ונראה לפי עניות דעתי לומר בדחילו ורחימו, כי המהרש"א נתכוון להסתיר בתוך דבריו רעיון נעלה ונשגב, בענין נשמתו של אותו נזיר שבא מן הדרום, שמקורו בספר "גלגולי נשמות" להמקובל האלקי הרמ"ע מפאנו ז"ע, [שקיבלם מרבו הגדול רבי ישראל סרוג תלמידו של רבינו האריז"ל], וכך הם דבריו (מערכת א אות כ):

"אבשלום בא באדם נזיר הנזכר בנדרים פרק קמא (דף ט:), תניא אמר שמעון הצדיק מימי לא אכלתי אשם נזיר [טמא] אלא אחד, [פעם אחת] בא אדם אחד [נזיר] מן הדרום, וראיתיו [שהוא] יפה עינים וטוב רואי כו', הוא תיקונו של אבשלום, שם היה שערו סיבה כי נתגאה בשערו (סוטה ט:), והיה נזיר כדאיתא בנזיר (דף ד:), והבחור הלזה היה נזיר לגלחם לשמים, וכאן בשערות היה תיקונו בסוד שערות אדם הראשון".

ביאור דבריו הקדושים על פי מה ששינו בגמרא (נזיר ד:): "רבי אומר אבשלום נזיר עולם היה, שנאמר (שמואל ב טו ז) ויהי מקץ ארבעים שנה ויאמר אבשלום אל המלך, אלכה נא ואשלם את נדרי אשר נדרתי לה' בחברון, ומגלח אחד לשנים עשר חדש". ומפרש בגמרא שאפילו נזיר עולם מותר לגלח אחרי שנה, כי אז השערות הן כבר כבדות מנשוא, ועל מצב כזה לא נתכוון לקבל עליו איסור גילוח השערות.

זאת ועוד שינו במשנה (סוטה ט:): "אבשלום נתגאה בשערו לפיכך נתלה בשערו". ומפרש בגמרא (סוטה י:): שיופי שערותיו גרמו לו למרוד באביו דוד המלך: "אבשלום בשערו מרד שנאמר (שמואל ב יד כה) וכאבשלום לא היה איש יפה בכל ישראל וגו', ובגלחו את ראשו והיה מקץ ימים לימים אשר יגלח כי כבד עליו וגלחו, ושקל את שער ראשו מאתים שקלים באבן המלך".

ופירש רש"י (ד"ה ופחו יצרי) כי הנזיר פחד מיצר התאוה: "ופחו יצרי עלי, מתוך שראיתי צורתו כל כך נאה, נתגבר עלי יצרי וביקש להביאני לידי מעשים רעים לטורדני מן העולם". אולם המהרש"א בחידושי אגדות (שם) מפרש מהלך חדש בכל המאמר, שלא מדובר כאן בפחד מיצר התאוה אלא מיצר הגאווה, והנה הדברים בלשון קדשו:

"בא נזיר אחד מן הדרום כו'. יש לעיין מה לו להזכיר שבא מן הדרום, גם שהיה רועה לאביו בעירו. גם מה שפירש רש"י שפחו עלי יצרי, להביאני לידי הרהור עבירה, הוא דחוק מה ענין מתגאה לזה. ונראה שרמז שבא מדרום שהיה חכם, כמו שאמרו (ב"ב כה:): הרוצה להחכים ידרים, ואמר שאף על פי כן היה רועה לאביו במצות כיבוד אב, ואמר גם בעירו במקום שהיה מכירים בו ובמעלתו, ואמר מצורף לזה, כשהיה מסתכל עצמו בבבואה, שהיה גם יפה עינים פחו עליו היצר הרע להתגאות, וכי איש כמוהו במעלת החכמה ויפה עינים יהיה רועה".

וזהו שאמר שביקש לטורדו מן העולם, לעבור על מצות כיבוד אביו שנאמר בו (שמות כ ט) למען יאריכון ימיך גו', ואמר מפני מה אתה מתגאה שלא להיות עוד רועה לאביו, שסופך למות על ידי שתעבור מצוה זו של כיבוד אב, והוא ענין מעשה אבשלום בעצמו, שהיה מתגאה בשערו ומרד באביו כדאמרינן פרק קמא דסוטה (דף ט:). וזה שמסיים כאן להזיר לה', שהיה זה נזיר להתגלח לשם שמים לקיים מצות כיבוד אב".

ובהשקפה ראשונה דברי המהרש"א נראים כתמוהים, שהרי כל המאמר מסתובב סביב ציר היופי של תלתלי שערותיו של אותו נזיר, החל בדברי שמעון הצדיק שאמר: "וראיתיו שהוא יפה עינים וטוב רואי, וקווצותיו סדורות לו תלתלים, אמרתי לו, בני מה ראית להשחית את שערך זה הנאה", וכלה בדברי הנזיר שראה את בבואתו במים ונשבע: "העבודה שאגלחך לשמים", הנה כי כן מה ראה המהרש"א על ככה

בפרשתנו פרשת נשא אנו למדים על אחת מהמצוות המופלאות שבתורה, הלא היא מצות הנזירות (במדבר ו א):

"וידבר ה' אל משה לאמר, דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם, איש או אשה כי יפליא לנדור נזיר להזיר לה', מיין ושכר יזיר, חומץ יין וחומץ שכר לא ישתה, וכל משרת ענבים לא ישתה, וענבים לחים ויבשים לא יאכל. כל ימי נזרו מכל אשר יעשה מגפן היין מחרצנים ועד זג לא יאכל. כל ימי נזרו תער לא יעבור על ראשו, עד מלאות הימים אשר יזיר לה'. קדוש יהיה גדל פרע שער ראשו. כל ימי הזירו ליהוה על נפש מת לא יבוא, לאביו ולאמו ולאחותו לא יטמא להם במותם כי נזר אלקיו על ראשו. כל ימי נזרו קדש הוא לה'".

שיח סוד בין שמעון הצדיק לנזיר שבא מן הדרום

פתח דברינו יאיר במאמר נפלא שמצינו בדברי חכמינו ז"ל בענין נזירות, אשר כל גדולי המפרשים הרבו להתעסק בו כל אחד לפי דרכו, וכך שנינו בגמרא (נדרים ט:):

"תניא אמר שמעון הצדיק, מימי לא אכלתי אשם נזיר טמא אלא אחד. פעם אחת בא אדם אחד נזיר מן הדרום, וראיתיו שהוא יפה עינים וטוב רואי, וקווצותיו סדורות לו תלתלים. אמרתי לו, בני מה ראית להשחית את שערך זה הנאה.

אמר לי רועה הייתי לאבא בעירי, הלכתי למלאות מים מן המעיין, ונסתכלתי בבבואה שלי, ופחו עלי יצרי ובקש לטורדני מן העולם. אמרתי לו, רשע למה אתה מתגאה בעולם שאינו שלך, במי שהוא עתיד להיות רמה ותולעה, העבודה שאגלחך לשמים. מיד עמדתי ונשקתיו על ראשו, אמרתי לו בני כמוך ירבו נוזרי נזירות בישראל, עליך הכתוב אומר איש כי יפליא לנדור נזיר להזיר לה'".

**אבשלום נברא עם יופי
שערותיו של אדם הראשון**

לפי זה מגלה לנו הרמ"ע מפאנו מפי הקבלה חידוש גדול, כי אותו נזיר שבא מן הדרום ושערותיו היו סדורות תלתלים, היה גלגולו של אבשלום שנתגאה בשערותיו כלשון המשנה שהזכרנו לעיל (סוטה ט:): "אבשלום נתגאה בשעריו לפיכך נתלה בשעריו". לכן נפל עליו פחד גדול שמא יקום עליו שוב יצרו לטורדו מן העולם, וקיבל עליו נזירות כדי לגלח את שערותיו לשם שמים.

בדרך זו נראה לפרש מה שכתב הרמ"ע מפאנו בסיום דבריו על שערותיו של אותו נזיר: "וכאן בשערות היה תיקונו בסוד שערות אדם הראשון", על פי מה ששינינו בגמרא (סוטה כ:): "תנו רבנן חמשה נבראו מעין דוגמא של מעלה, וכולם לקו בהם, שמשון בכוחו, שאול בצווארו, אבשלום בשעריו, צדקיה בעיניו, אסא ברגליו". וצריך ביאור להבין הכוונה באמרו שנבראו: "מעין דוגמא של מעלה".

אך כדרכם של דברי תורה שהם עניים במקום אחד ועשירים במקום אחר, למדנו הביאור על כך מדברי הפרקי דרבי אליעזר (פרק נג): "ששה נדמו לאדם הראשון וכולם נהרגו, ואלו הן, שמשון בכוחו ונהרג בכוחו, שאול בקומתו ונהרג בקומתו, עשאל במרוצתו ונהרג במרוצתו, יאשיהו בנחיריו ונהרג בנחיריו, צדקיהו בעיניו ולכך עוורו עיניו, אבשלום בשעריו ונהרג בשעריו".

וכתב בפירושו "ביאור הרד"ל" (שם אות כז) כי זהו ביאור הגמרא שנבראו: "מעין דוגמא של מעלה", כי אדם הראשון קודם החטא היתה קומתו שלימה בצלם ודמות דוגמא של מעלה. נמצא כי מה שאמרו אבשלום נברא "מעין דוגמא של מעלה", הכוונה בזה שנברא בבחינת שערותיו של אדם הראשון כדי לתקנם על ידי שיתקדש בהם. הנה כי כן זהו שכתב הרמ"ע מפאנו על אותו נזיר שהיה גלגול אבשלום: "וכאן בשערות היה תיקונו בסוד שערות אדם הראשון", כי מה שלא תיקן אבשלום השלים אותו נזיר בקדושתו.

ויש להוסיף בזה מה שכתב הגה"ק בעל "שבט מוסר" בפירושו "ולא עוד אלא" על הפרקי דרבי אליעזר (שם) לבאר ענין: "ששה נדמו לאדם הראשון וכולם נהרגו", בלשון קדשו:

**של"ה הקדוש: הנזיר הוא בבחינת אדם הראשון קודם החטא,
לכן נאמר עליו: "נזר אלקיו על ראשו"**

**רמ"ע מפאנו: אותו נזיר שבא מן הדרום
היה גלגולו של אבשלום שנתגאה בשעריו, לכן קיבל עליו נזירות**

**איך אפשר כי בשמונה פעמים שאמר דוד על אבשלום "בני",
הוציאו משבעה מדורי גיהנם והכניסו לעולם הבא**

**פרקי דרבי אליעזר: לאבשלום היו שערותיו של אדם הראשון,
ולכן היה נזיר עולם כדי לקדשם ולתקנם**

שמרד באביו בגלל שערותיו, לכן חשש גם הוא שיקום עליו יצרו לבטל מצות כיבוד אב בשביל שערותיו.

ויש להוסיף תבלין לפרש בזה מה שאמר הנזיר לשמעון הצדיק: "הלכתי למלאות מים מן המעיין, ונסתכלתי בבבואה שלי", כלומר כאשר ראיתי תלתלי שערותי שהן בבחינת שערותיו של אדם הראשון, השגתי שאני גלגולו של אבשלום שהיו לו שערות כאלו, והנה "נסתכלתי בבבואה שלי", כלומר התבוננתי במעשה אבשלום שהיה "בבואה שלי" בגלגול הקודם.

"ופחזו עלי יצרי ובקש לטורדני מן העולם", הרגשתי כי אותו יצר שהפיל את אבשלום ברשתו על ידי שפיתה אותו למרוד באביו דוד, פחזו גם עלי להכניס בו גאווה של כבוד שאמרוד באבי שלא לרעות את צאנו, לכן קיבלתי עלי נזירות ונשבעתי לגלח את שערותי לשם שמים, ועל כך אמר שמעון הצדיק: "מיד עמדתי ונשקתיו על ראשו", שזכה לתקן את ראשו של אבשלום שנתלה בשערותיו.

ענין הנזירות תיקון לחטא עץ הדעת

בדרך המלך נלך לבאר בזה מה שאמר שמעון הצדיק לאותו נזיר: "בני כמוך ירבו נזורי נזירות בישראל, עליך הכתוב אומר איש כי יפליא לנדור נזיר להזיר לה", על פי מה שמצינו בשל"ה הקדוש (פרשתנו תורה אור) דברים נפלאים בענין קדושת הנזיר, הפותחים לנו שערי אורה להבין מעט מזעיר ענין הנשגב של הנזירות, והנה הדברים בלשון קדשו:

"אחר כך נסמכה פרשת נזיר, ואמרו רז"ל (ברכות סג.), הרואה סוטה בקלוקלה יזיר עצמו מן היין. מכל אשר יעשה מגפן היין לא יאכל,

"שאדם הראשון היה מדוגמא של מעלה ביופי אבריו ותיקונום וגידולם, ואלו ראשי הדורות כל אחד נדמה לאחד מראשי אבריו של אדם, וכולם נהרגו בהם דייוקו, בשביל אותו אבר שנדמה לאדם הראשון כדי לתקן קצת מחטאו, כי כיון שנתבזה האיש שיש לו דבר אחד דומה לאדם בהריגתו, מגיע בזיון לאדם הראשון כאילו הוא בעצמו נהרג ומתמרק בזה".

**"נסתכלתי בבבואה שלי" -
אבשלום שנכשל בשערותיו**

מעתה יאירו עינינו להבין דבריו הנפלאים של המהרש"א, שטמן בתוך דבריו לפרש הסיפור של שמעון הצדיק עם אותו נזיר שבא "מן הדרום", שהיה תלמיד חכם בבחינת: "הרוצה להחכים ידרים", וראה "שהוא יפה עינים וטוב רואי, וקווצותיו סדורות לו תלתלים", כלומר שהרגיש בקדושת שערותיו של הנזיר שהן "דוגמא של מעלה" בבחינת שערות אדם הראשון, לכן שאל אותו: "בני מה ראית להשחית את שערך זה הנאה", כי השכיל להבין שבגודל קדושתו לא היה ירא מיצר התאוה.

על כך השיב לו הנזיר: "רועה הייתי לאבא בעירי", כדי לקיים בכך מצות כיבוד אב, כי השגתי שאני גלגולו של אבשלום, "הלכתי למלאות מים מן המעיין, ונסתכלתי בבבואה שלי, ופחזו עלי יצרי ובקש לטורדני מן העולם". ומפרש המהרש"א הכוונה בזה: "שביקש לטורדו מן העולם, לעבור על מצות כיבוד אביו... והוא ענין מעשה אבשלום בעצמו, שהיה מתגאה בשעריו ומרד באביו".

הנה רמוז רמז לנו המהרש"א באמרו בלשון קדשו: "והוא ענין מעשה אבשלום בעצמו, שהיה מתגאה בשעריו ומרד באביו", על דברי הרמ"ע מפאנו, כי אותו נזיר היה גלגול אבשלום

אבשלום בני בני". ומפרש בגמרא: "הני תמניא בני למה, שבעה דאסקיה משבעה מדורי גיהנם, ואידך איכא דאמרי דקריב רישיה לגבי גופיה, ואיכא דאמרי דאייתה לעלמא דאתי".

וכאן הבן שואל ומתפלא פליאה עצומה, איך יתכן כי אבשלום נתחייב עונש בשבעה מדורי גיהנם, על המרד הגדול אשר מרד בדוד המלך אביו ורדף אחריו להרגו, ועל ידי שבא דוד אביו ואמר אחרי מיתתו שבעה פעמים "בני", הוציאו בכך משבעה מדורי גיהנם, וכשהוסיף לומר בפעם השמינית "בני" הכניסו גם לחיי העולם הבא, וברור שמצוה רבה לבאר הדברים, כדי להראות בכך משפט צדק של הקב"ה, כמו שאמר אברהם אבינו בדרך בתמיה (בראשית יח כה): "השופט כל הארץ לא יעשה משפט".

דוד המלך גלגול אדם הראשון

ונראה לבאר הענין בזה על פי הידוע, כי דוד המלך היה גלגול אדם הראשון שמסר לדוד המלך שבעים שנה משנותיו, כמבואר במדרש (במדב"ר יד יב): "שבעים שנה שחיסר אדם משנותיו ונתן לדוד בן ישי". לכן טרח כל ימי חייו לתקן חטא אדם הראשון, כמבואר ב"ספר הליקוטים" לרבינו האריז"ל (פרשת האזינו), כי מטעם זה מבואר בגמרא (סוכה כו:) שלא ישן דוד יותר משיתין נשמי, משום שלא רצה לטעום טעם מיתה, כדי לתקן בזה מה שהביא אדם הראשון מיתה לעולם.

וזהו ביאור הענין במה ששינו בגמרא (סנהדרין קז): "דרש רבא מאי דכתיב (תהלים לח יח) כי אני לצלע נכון ומכאובי נגדי תמיד, ראויה היתה בת שבע בת אליעם לדוד מששת ימי בראשית, אלא שבאה אליו במכאוב, וכן תנא דבי רבי ישמעאל, ראויה היתה לדוד בת שבע בת אליעם אלא שאכלה פגה".

וביארנו ב"תורת חיים" (שם), וב"פלא הרימון" (אופן יג) בשם ספר הפליאה וספר הקנה, וב"ארץ החיים" (תהלים לח יח), ביאור הלשון שהיתה ראויה לדוד: "מששת ימי בראשית", ולא אמרו שהיתה ראויה כמו שמצינו בשאר זיווגים (סוטה ב): "ארבעים יום קודם יצירת הוולד", כי ביקשו לרמוז בכך שבת שבע היתה גלגול חוה, שהיתה ראויה לדוד המלך גלגול אדם הראשון, מששת ימי בראשית כשזיווג הקב"ה את חוה לאדם הראשון, אלא שאכלה פגה שלקחה לפני הזמן שהיתה ראויה לו.

אבשלום על ידי שנתגאה בשערו שהם ממותרי המוח, נכנסה בו רוח שטות שדוד אביו אינו ראוי למלוכה

אבשלום כשנתפסו שערותיו בענפי העץ, הבין שנסתבכו שערותיו בחטא עץ הדעת ולא הצליח לתקנם

כאשר אבשלום היה תלוי בין שמים לארץ וראה גיהנם פתוחה תחתיו, הבין שטעה והרהר בתשובה לפני מיתתו

דוד המלך גלגול אדם הראשון אמר שמונה פעמים "בני", לרמוז שהוא במעשיו אשם בחטא של אבשלום בנו

כמוך ירבו נזוירי נזירות בישראל", שיצליחו כמוך לתקן את חטא אדם הראשון, "עליך הכתוב אומר איש כי יפליא לנדור נדר נזיר להזיר לה", כי כל ענין הנזירות הוא כדי לתקן חטא עץ הדעת כדברי השל"ה הקדוש.

אבשלום נתלה בשערותיו בסבך החטא של עץ הדעת

רחש לבי דבר טוב לבאר בזה ענין אבשלום, שמרד בדוד אביו ורדף אחריו להורגו, אלא שנסתבכו שערותיו ונתפסו בענפי העץ, והפרד אשר רכב עליו המשיך לרוץ בדרכו, ונשאר אבשלום קשור בשערותיו אל העץ תלוי באויר בין שמים לארץ, עד שנודע הדבר ליואב שר הצבא של דוד ובא אליו והרגו כמו שכתוב (שמואל ב יח ט):

"ויקרא אבשלום לפני עבדי דוד, ואבשלום רכב על הפרד, ויבוא הפרד תחת שובך האלה הגדולה, ויחזק ראשו באלה ויתן בין השמים ובין הארץ, והפרד אשר תחתיו עבר, וירא איש אחד ויגד ליואב ויאמר, הנה ראיתי את אבשלום תלוי באלה... ויקח [יואב] שלשה שבטים בכפו ויתקעם בלב אבשלום עודנו חי בלב האלה".

שינו על כך בגמרא (סוטה י:): כי אחרי שנהרג אבשלום בכה עליו דוד מאד, והזכיר בדבריו שמונה פעמים "בני", שבעה פעמים כדי להצילו משבעה מדורי גיהנם, ופעם השמינית כדי לקרב ולחבר את ראשו עם גופו, ויש אומרים כדי להכניסו לחיי עולם הבא, כמו שכתוב (שמואל ב יט א):

"וירגז המלך ויעל על עליית השער ויבך, וכה אמר בלכתו בני אבשלום בני בני אבשלום, מי יתן מותי אני תחתך אבשלום בני בני... והמלך לאט את פניו ויזעק המלך קול גדול בני אבשלום

והוא סוד הפרי של אדם היה גפן, וחוה סחטה אשכול של ענבים (ב"ר יט ה) והוא יין המשכר... ומיין שסחטה חוה באה מיתה לעולם, על כן הנזיר על כל נפשות מת לא יבוא.

והנה כתיב אצל הנזיר כי נזר אלקיו על ראשו, כמו שכתוב בכהן (ויקרא כא יב) כי נזר שמן משחת אלקיו עליו, כי הנזיר הוא כמו כהן שלא יטמא למת ונקרא קדוש... והענין כי אלו לא חטא אדם היה גופו קדוש כתנות אור, ועתה נעשה כתנות עור ובשר חומרי, והושם בגן עדן לעבדה ולשמרה, כי היה ראוי לעבודה כי לא היה זר, ועתה בהתלבשות כתנות עור נעשה זר, עד בוא אהרן שהוא במקום אדם, ונתקן הזרות שבו על ידי שמן משחת קודש...

הנה הנזיר שפורש את עצמו מהיין, כוונתו הוא לילך במופלא, כלומר במה שנתכסה להיות כאדם קודם שחטא, דהיינו היפך התאוה שגרם לאדם להיות נפשט מכתנות אור... וזהו נזר אלקיו עליו, כלומר נכנס בגדר אדם הראשון קודם שחטא שלא היה זר, ואז היה נזר אלקיו בלי שום אמצעים כמו הכהן שהוצרך לשמן".

יומתק להבין בזה מה שקיבל עליו אבשלום נזירות עולם, כי היות שכפי המבואר בפרקי דרבי אליעזר היו לו שערותיו של אדם הראשון והיה צריך לתקנם, לכן קיבל עליו נזירות עולם כדי לתקנם ולקדשם, ויתקיים בו מקרא שכתוב: "כי נזר אלקיו על ראשו", אלא שעל ידי שנתגאה בשערו לא הצליח לתקנם אלא עוד קלקל בהם.

מעתה יתבאר היטב מה שאמר שמעון הצדיק לאותו נזיר מן הדרום, שהיה גלגול אבשלום שהיו לו שערותיו של אדם הראשון, ונלחם כנגד יצרו כדי לתקן בכך מה שנכשל אדם הראשון בחטא עץ הדעת: "אמרתי לו בני

אבשלום מתוודה על חטאיו בעודו תלוי בין שמים לארץ

ובכן איה עט סופר המסוגל לתאר את המחשבות אשר עברו בראשו של אבשלום, באותה שעה שנתפסו שערותיו בסבך העץ, והנה הוא תלוי בין שמים לארץ, לכאורה יש לו פתרון קל ומהיר, לקחת את החרב אשר בידו ולקצץ את שערותיו, כך ישתחרר מן העץ יקפוץ לארץ ויציל את עצמו, אולם כאשר הוא מסתכל על הארץ הוא רואה את הגיהנם פתוחה מתחתיו.

הנה כי כן באותו רגע השכיל להבין, כי לא רק בגשמיות אלא גם ברוחניות הוא נמצא כעת בין שמים לארץ, שיש לו בחירה לקבל עליו את הדין שהגיע זמנו למות, ועל ידי זה תזכה נשמתו לעלות לשמים למקום מנוחתה, אך יש לו גם בחירה לקצץ את שערותיו ולקפוץ לארץ כדי להציל את עצמו, אבל אז מובטח לו שיענש בגיהנם שהיתה פתוחה מתחתיו.

וכאשר בא לידי השגה גדולה זו, החליט לקבל עליו את הדין ולא לעשות כלום להצלתו, אלא להישאר במקומו ולהמתין למותו הבטוח, כדברי הפרקי דרבי אליעזר: "אמר מוטב לי לתלות בשערי ולא לגיהנם". וכך בעודו ממתין שיבואו להורגו, הרהר אבשלום בתשובה על שנתגאה בשערו, ועל שמרד באביו דוד המלך, ובעודו מתוודה לפני ה' בתשובה גמורה, פילחו שלשת השבטים של יואב את לבו הטהור ויצאה נשמתו.

מעתה יאירו עינינו להבין מה שנצטער דוד המלך כל כך על מיתתו של אבשלום, ואמר עליו שמונה פעמים "בני" עד שהוציאו משבעה מדורי גיהנם והביאו לחיי העולם הבא, כי בכך ביקש דוד המלך לבטא כי הוא אשם במה שנכשל אבשלום בשערו, כי האב משפיע במעשיו ובהתנהגותו על מעשי בנו, ואם אבשלום נכשל הרי האשמה תלויה בו שלא התנהג כראוי.

זאת ועוד, כי דוד בהיותו גלגול אדם הראשון שחטא בעץ הדעת, קיבל על עצמו את האשמה שהוא גרם בכך שאבשלום בנו לא יצליח לתקן את שערותיו של אדם הראשון. וזהו שאמר שמונה פעמים "בני", כי מה שחטא הוא מצד היותו בני ואני גרמתי לכך, ועל ידי זה הוציאו משבעה מדורי גיהנם והכניסו לחיי העולם הבא.

לו לטעות בכך. ונראה לבאר הענין בזה, על פי מה שכתב השל"ה הקדוש (סוף פרשת ויקרא) בשם הרקאנאטי (סוף פרשת תצוה) כי "שערות הראש יונקות מן המוח".

מעתה נראה כי על ידי שנתגאה אבשלום בשערות ראשו שהן מותרות המוח, נכנסה במחשבתו רוח שטות כי דוד אביו שחטא בבת שבע, אינו מסוגל להשלים התיקון של אדם הראשון, ומאחר שיש לו שערותיו של אדם הראשון, וקיבל עליו נזירות עולם כדי לתקנם ולקדשם, הרי נתקיים בו מקרא שכתוב: "כי נזר אלקיו על ראשו", לכן צריך הוא לקבל את כתר המלוכה בבחינת: "כי נזר אלקיו על ראשו", להשלים בכך את התיקון של חטא עץ הדעת במקום אביו, ומחשבה רעה זו היא שנתנה לו כוח, להמשיך במרד וברדיפתו אחרי דוד להרגו ולהורידו ממלכותו.

אולם כאשר נקבע מן השמים, שכבר נצטער דוד המלך די והותר, וזכה לכפרה על חטא בת שבע, הנה באותו רגע ממש נתפסו שערותיו של אבשלום בענפי העץ, ואז בעודו תלוי בין שמים לארץ השכיל להבין, שהקב"ה סיבב שיסתבכו שערותיו דוקא בענפי העץ, כדי לגלות לו בכך שלא רק שלא הצליח לתקן שערותיו של אדם הראשון, אלא אדרבה שערותיו נסתבכו בחטא עץ הדעת, אשר ענין זה רמוז בהסתבכות השערות בענפי העץ, ומה שרדף אחרי אביו דוד לא היה רק כדי לסייע לו בזיכוך וכפרה, כי על דוד מוטלת העבודה להשלים את התיקון של אדם הראשון.

ומה נפלא להבין בזה מה שמגלים לנו חכמינו ז"ל בגמרא (סוטה י'): הטעם שלא עשה אבשלום שום פעולה להציל את עצמו, על ידי שיקצץ את שערו בחרב כדי להשתחרר מן העץ שהיה תלוי עליו, ועל כך אמרו: "שקל ספסירא בעא למיפסקיה, תנא דבי רבי ישמעאל באותה שעה נבקע שאל מתחתיו". כלומר אבשלום אמנם לקח את החרב כדי להפסיק את שערותיו מן העץ, אלא שבאותה שעה ראה את שאלו הגיהנם נבקע מתחתיו.

וכן מצינו ענין זה מפורש יותר בפרקי דרבי אליעזר (פרק ג'): "ואבשלום גיבור כח היה במלחמה וחרב מצומדת על מתניו, ומפני מה לא שלף את חרבו וכתר את שער ראשו וירד, אלא שראה שנפתחה גיהנם תחתיו, אמר מוטב לי לתלות בשערי ולא לגיהנם, לפיכך היה תלוי שנאמר הנה ראיתי את אבשלום תלוי באלה".

וכאן המקום לבאר יסוד חשוב בענין זה, שאין ספק כי בכך שנשא דוד את בת שבע גלגול חוה, היה בזה קצת תיקון מעין התיקון השלם של אחרית הימים, שהרי מדוד המלך ובת שבע נולד שלמה המלך החכם מכל אדם, שבנה לכל בית ישראל את בית המקדש הראשון, אולם מאחר שעדיין לא הגיע הזמן לתיקון השלם, לכן גם התיקון של דוד ובת שבע לא היה בשלימות, והיה בזה קצת פגם שלקחה לפני הזמן כדי לעכב התיקון השלם.

ועתה בא וראה כי על פי האמור יפתח לנו פתח להבין מה שנענש דוד המלך על שלקח בת שבע לפני הזמן, כמו שאמר לו נתן הנביא (שמואל ב יב יא): "כה אמר ה' הנני מקים עליך רעה מביתך". שנתכוון בזה על אבשלום בנו שימרוד בו. ונראה לבאר הענין בזה, על פי מה שכבר למדנו מדברי הפרקי דרבי אליעזר הנ"ל, כי אבשלום נולד עם שערותיו של אדם הראשון כדי לתקנם.

ולפי המבואר נשכיל להבין נפלאות דרכי ההשגחה, שסיבב הקב"ה שדוד המלך גלגול אדם הראשון הוליד את אבשלום שהיו לו שערותיו של אדם הראשון, כדי שייסע בכך לדוד אביו לתקן את חטא עץ הדעת של אדם הראשון. אולם מאחר שדוד המלך לקח את בת שבע גלגול חוה לפני הזמן הראוי לכך. זאת ועוד, שאבשלום בנו במקום לתקן את שערותיו של אדם הראשון קלקל אותם במה שנתגאה בהם, וגם זה משום שעדיין לא הגיע הזמן של התיקון השלם.

לכן צירף הקב"ה להעניש את דוד המלך ואת אבשלום בנו ביחד, כי על ידי שמרד אבשלום בדוד אביו כדברי הנביא: "הנני מקים עליך רעה מביתך", נצטער דוד מאד והיתה לו בכך כפרה. וכאשר הגיע הזמן שיחזור למלכותו נתלה אבשלום בשערו על העץ ונהרג, ועל ידי זה זכה גם הוא לכפרתו כמו שנבאר בהמשך דברינו. נמצא כי דוד ואבשלום נענשו ביחד ונתכפרו יחד.

אבשלום מסר נפשו שלא לקצץ את שערו מהעץ

בדרך זו במסילה נעלה לבאר איך טעה אדם כל כך גדול כאבשלום, לצאת במרד כל כך קשה כנגד אביו דוד המלך, כי הן אמת שכאמור היה זה מן השמים כדי להעניש את שניהם, אולם ברור שהיה בזה איזה הגיון שגרם